

1. Podstawa sporządzenia Polityki Informacyjnej

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Polityki Informacyjnej Pomorskiego Banku Spółdzielczego w Świdwinie oraz Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku *w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.*

2. Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem w Banku

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, wyznaczony komitet i komórki organizacyjne oraz pracownicy.

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Na proces zarządzania ryzykiem składają się następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka, polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku;
- pomiar ryzyka;
- zarządzanie ryzykiem, polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu rekomendacji, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających;
- monitorowanie, polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka;
- raportowanie, obejmujące cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

3. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych Bank zarządza:

- ryzykiem kredytowym;
- ryzykiem koncentracji zaangażowań;
- ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- ryzykiem rezydualnym;

oraz stosuje określone techniki redukcji ryzyka kredytowego.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. W celu osiągania długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych oraz ryzyka rezydualnego.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

1. Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego.
2. Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity).
3. Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
4. Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym.
6. Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- a) ryzyka pojedynczej transakcji,
- b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty (równej maksymalnej wartości kredytu) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność, tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego. Bank prezentuje ostrożnościowe podejście do ryzyka i optymalizacji wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

Bank kontynuuje politykę minimalizacji ryzyka kredytowego głównie poprzez stosowanie ustalonych zasad bezpieczeństwa działalności kredytowej w poszczególnych segmentach rynku. Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć:

- 1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wprowadzenie wewnętrznych limitów,
- 2) dywersyfikację struktury zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, w tym zabezpieczeń hipotecznych z wyszczególnieniem nieruchomości mieszkalnych i komercyjnych, poprzez wprowadzenie wewnętrznych limitów,
- 3) analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzanie stosownych ograniczeń,
- 4) monitorowanie ekspozycji kredytowych,
- 5) monitorowanie wartości stosowanych zabezpieczeń, w tym zabezpieczeń hipotecznych,
- 6) wykorzystywanie informacji o Klientach Banku z systemów wymiany danych Związku Banków Polskich, Krajowego Rejestru Długów, Wywiadowi Gospodarczych oraz Biura Informacji Kredytowej itp.,
- 7) wykorzystywanie informacji o cenach nieruchomości stanowiących hipoteczne zabezpieczenie ekspozycji Banku z systemów wymiany danych AMRON Związku Banków Polskich,
- 8) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mający na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m.in.: proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.),
- 9) prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu.

W celu wsparcia prawidłowego nadzoru nad ryzykiem portfela kredytowego Bank dostosuje obowiązujące wewnętrzne procedury kredytowe do wymogów Nowej Umowy Kapitałowej .

Jednym z podstawowych celów Polityki kredytowej jest racjonalne zarządzanie ryzykiem portfela kredytowego poprzez:

- 1) utrzymanie na niskim poziomie udziału należności zagrożonych w portfelu kredytowym, zgodnie z planem finansowym,
- 2) zwiększenie przychodów odsetkowych,
- 3) zwiększenie przychodów z tytułu prowizji,
- 4) zapewnienie zrównoważonego wzrostu portfela kredytowego skorelowanego ze wzrostem bazy depozytowej od sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych.

4. Ryzyko stopy procentowej

Przez pojęcie ryzyka stopy procentowej rozumieć należy niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian zewnętrznych (rynkowych) stóp procentowych na sytuację finansową Banku. Narażenie to dotyczy zasadniczo zagrożenia wyniku odsetkowego, a tym samym odnosi się do oprocentowanych aktywów i pasywów, a także pozycji pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Ryzykiem jest jednak nie sama zmiana stóp procentowych w przyszłości, ale niepewność co do kierunków oraz skali zmian stóp procentowych.

Analiza ryzyka stopy procentowej jest jednym z narzędzi służących do dostarczania danych niezbędnych do efektywnego zarządzania aktywami i pasywami Banku. Ma ona na celu optymalizację wyniku finansowego przy danych zasobach środków finansowych i zapewnieniu bezpieczeństwa jego osiągnięcia. Pozwala zmierzyć poziom ryzyka, na jakie narażony jest Bank, dając tym samym podstawy do podejmowania stosownych decyzji w celu zabezpieczania się przed tym ryzykiem. Analiza ta służy więc do pomiaru stopnia narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej i pozwala na odpowiednie sterowanie podatnością Banku na to ryzyko, mając przy tym na uwadze optymalizację podstawowej relacji między wzrostem funduszy własnych a bezpieczeństwem funkcjonowania Banku.

W ramach ryzyka stopy procentowej wyodrębnia się cztery zasadnicze kategorie ryzyka: ryzyko bazowe, ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyko krzywej dochodowości oraz ryzyko opcji klienta.

Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp bazowych stosowanych w banku, jako instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, nawet w sytuacji kiedy dla aktywów i pasywów występują te same okresy przeszacowania. Ryzyko stosowania różnych stóp bazowych polega na tym, że rozpiętość (spread) między tymi stopami może zmienić się niespodziewanie i niesymetrycznie. Ryzyko bazowe pojawia się, kiedy stopy rynkowe dla różnych instrumentów finansowych lub wskaźniki / indeksy używane do wyceny aktywów i pasywów zmieniają się w tym samym czasie o różną wielkość. Przykładowo: w II półroczu 2005 roku stopa redyskontowa weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez NBP uległa obniżeniu o 0,75 pp., natomiast stawka WIBID 3M zmalała o 0,30 pp. Zmiana taka wpływa na poziom marż odsetkowych otrzymywanych / płaconych na instrumentach oprocentowanych według tych stawek, które są przeszacowywane w tym samym czasie. Istotna jednakże jest nie tylko sama rozpiętość oprocentowania pomiędzy aktywami i pasywami banku, ważna jest również wzajemna proporcja posiadanych przez bank aktywów i pasywów zmiennych - to jest takich, których oprocentowanie zmienia się wraz ze zmianą wielkości tych stóp, jak i stałych, których zmiana oprocentowania jest rozłożona w czasie i związana z terminami zapadalności aktywów i wymagalności pasywów.

Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania jest rezultatem różnic w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów, a także zobowiązań pozabilansowych. Wynika to z posiadania przez bank aktywów i pasywów o różnych okresach przeszacowania stóp procentowych. Dla instrumentów o zmiennym oprocentowaniu, termin przeszacowania jest zbliżony z najbliższym, prawdopodobnym (możliwym) terminem zmiany ich oprocentowania, dla instrumentów o stałej stopie procentowej jest to termin wymagalności / zapadalności. Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania występuje np. wtedy, gdy długoterminowe kredyty o stałym oprocentowaniu finansuje się depozytami o krótszych terminach przeszacowania.

Negatywna sytuacja dla banku może pojawić się w momencie:

- spadku stopy procentowej – jeżeli oprocentowanie aktywów reaguje szybciej na te zmiany niż oprocentowanie pasywów (silniejszy – szybszy w czasie – spadek przychodów z tytułu odsetek),
- wzrostu stopy procentowej – jeżeli oprocentowanie pasywów reaguje szybciej na te zmiany niż oprocentowanie aktywów (silniejszy – szybszy w czasie – wzrost kosztów odsetkowych).

Podstawową metodą pomiaru tego ryzyka jest metoda luki niedopasowania stóp procentowych polegająca na ustaleniu, w poszczególnych przedziałach czasowych, różnicy (luki) pomiędzy przeszacowywanymi aktywami i pasywami.

Ryzyko krzywej dochodowości polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczących tego samego rynku lub indeksu (np. zmiany rozpiętości pomiędzy stawkami WIBID 1M a WIBID 3M – przykładowo: na koniec I półrocza 2005 roku wynosiła ona 0,18 pp., na koniec 2005 roku zero). Relacja ta zmienia się kiedy kształt krzywej dochodowości dla danego rynku ulega spłaszczeniu lub ulega odwróceniu, w wyniku którego stopy krótkoterminowe będą wyższe od stóp długoterminowych. Zmiany w krzywej dochodowości mogą nasilić stopień narażenia banku na ryzyko stopy procentowej poprzez wzmocnienie efektu niedopasowania terminów przeszacowania.

Ryzyko opcji klienta powstaje wówczas, gdy klient banku ma prawo (ale nie obowiązek) zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych aktywów, pasywów lub pozycji pozabilansowych. Ryzyko opcji wynikające z opcji ukrytych lub wpisanych w detaliczne produkty bankowe występuje po obu stronach bilansu. Na takie ryzyko narażone są np. kredyty o stałym oprocentowaniu zawierające ryzyko wcześniejszej spłaty lub ryzyko wydłużenia terminu spłat, a ponadto kredyty o zmiennej stopie procentowej mające wyraźne lub ukryte opcje na górny limit stopy procentowej, lub też brak opcji na dolny limit wysokości stopy procentowej. Po stronie aktywnej opcje wcześniejszej spłaty są dominującymi ukrytymi opcjami. Po stronie pasywnej bilansu, dominującą opcją daną klientowi jest prawo wycofania depozytu o stałej stopie procentowej przed upływem terminu.

Ryzyko stopy procentowej związane z innymi ryzykami bankowymi - to ryzyko związane m.in. z:

- nieterminową spłatą bądź brakiem spłaty kredytów,
- znaczącym udziałem w portfelu kredytowym dużych kredytów lub w portfelu depozytowym dużych depozytów (nadmierna koncentracja),
- dominującym udziałem kredytów preferencyjnych w portfelu kredytowym,
- znaczącym udziałem w portfelu depozytowym środków a` vista o relatywnie niskim oprocentowaniu,
- nadmiernym niedopasowaniem terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów – ryzyko płynności,
- ryzykiem zmian kursowych walut (ryzyko walutowe),
- niedopasowaniem wartości składników majątkowych (np. poprzez nadmierne zaangażowanie w rzeczowe aktywa trwałe),
- nieadekwatnością posiadanych systemów informatycznych, zawodnością procedur, ludzi (ryzyko operacyjne).

Ryzyko stopy procentowej związane z czynnikami zewnętrznymi. Do czynników tych zaliczyć można m.in.:

- ogólnogospodarcze (polityka państwa, stopa inflacji, polityka banku centralnego, zadłużenie budżetu etc.),
- społeczne (zachowanie się klientów banku, skłonność ludności do oszczędzania, skłonność do zaciągania kredytów),
- polityczne,
- demograficzne (struktura ludności, stopa bezrobocia),
- ekonomiczne – wpływające na sytuację ekonomiczną i finansową klientów banku,
- niekorzystne zmiany w ustawodawstwie.

Celem strategicznym polityki Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku. Ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych a przez to na zmiany przychodów i kosztów. W konsekwencji ma to utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów (funduszy własnych).

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:

- do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, zmiany w kosztach odsetkowych i w konsekwencji zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz kontroli ryzyka opcji klienta,
- Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku. Narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz niekorzystnymi i trudnymi do przewidzenia zmianami rynkowych stóp procentowych.

Bank dążyć będzie do kształtowania wysokości luki niedopasowania między aktywami i pasywami w taki sposób, by uzyskać jej optymalną wielkość, tj. taką, która przyniesie Bankowi największe dochody odsetkowe, przy zakładanych zmianach rynkowych stóp procentowych. Jednocześnie zachowany winien być warunek bezpieczeństwa dochodu przy nieoczekiwanej zmianie tych stóp w kierunku przeciwnym od zakładanego.

5. Ryzyko operacyjne

Rozwój technologii, powstawanie coraz bardziej złożonych technik i produktów bankowych oraz seria spektakularnych strat w międzynarodowych instytucjach finansowych spowodowały wzrost znaczenia ryzyk o charakterze niefinansowym.

Ryzyko operacyjne ma istotny wpływ na działalność i kondycję Banków, zwłaszcza, że obok otoczenia oraz zdarzeń zewnętrznych, jego źródłem jest organizacja bankowa sama w sobie.

Nowa Umowa Kapitałowa wprowadza obowiązek zarówno utrzymywania wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne jak i wdrożenia kompleksowego procesu zarządzania tym ryzykiem.

Celem funkcjonujących w Banku strategii jest stworzenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie identyfikacji, oceny, kontroli oraz zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

Kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych oraz dyrektorzy jednostek organizacyjnych Banku odpowiedzialni są za zarządzanie ryzykiem operacyjnym występującym w odniesieniu do nadzorowanych zakresów działania, określonych w Regulaminie organizacyjnym Banku.

Komórki i jednostki organizacyjne Banku w zakresie wykonywanych zadań:

- 1) identyfikują i oceniają ryzyko operacyjne powstające we wszystkich produktach, procesach wewnętrznych oraz systemach występujących w danej komórce / jednostce organizacyjnej Banku,
- 2) identyfikują i oceniają skutki zdarzeń operacyjnych,
- 3) bieżąco zarządzają ryzykiem operacyjnym,
- 4) monitorują ryzyko operacyjne,
- 5) przestrzegają limitów w zakresie wykonywanych zadań,
- 6) sporządzają i testują plany utrzymania ciągłości działania,
- 7) sporządzają raporty o ryzyku operacyjnym,
- 8) podejmują działania zmierzające do ograniczenia ryzyka operacyjnego w ramach nadzorowanych produktów, procesów i systemów.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odnosi się głównie do:

- 1) struktury organizacyjnej Banku oraz jej adekwatności do realizacji strategicznych celów Banku,
- 2) czynności wykonywanych przez pracowników Banku,
- 3) adekwatności kwalifikacji pracowników oraz ich rozwoju do potrzeb Banku,
- 4) zapobiegania działalności przestępczej pracowników, klientów oraz innych osób na szkodę Banku,
- 5) zgodności działań Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 6) procesów realizowanych przez kanały dystrybucji produktów (tradycyjne, jak i elektroniczne) wykorzystywanych przez Bank,
- 7) bezpieczeństwa fizycznego i informatycznego Banku,
- 8) postępowania w sytuacjach zagrożenia bieżącego funkcjonowania Banku,
- 9) zdarzeń, których skutki dotyczą Bank, natomiast ich przyczyny znajdują się poza jego bezpośrednią kontrolą,

- 10) usług świadczonych w ramach współpracy Banku z kontrahentami na podstawie umów o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku oraz innych umów,
- 11) adekwatności polityki i praktyki ubezpieczeniowej Banku w relacji do ponoszonego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym powinno być adekwatne do poziomu generowanego ryzyka oraz uwzględniać:

- 1) specyfikę i złożoność wykonywanych czynności generujących ryzyko operacyjne,
- 2) realizowane procesy biznesowe,
- 3) rozproszenie geograficzne komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
- 4) liczbę oraz wartość dokonywanych i przetwarzanych transakcji,
- 5) funkcjonowanie systemów informatycznych,
- 6) posiadane mechanizmy kontrolne.

6. Ryzyko płynności

Płynność Banku określa się jako zdolność do terminowego regulowania wszystkich swoich zobowiązań oraz zdolność do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów, zdolność do generowania przez bank dodatniego salda przepływów gotówkowych w określonym horyzoncie czasowym.

Analiza ryzyka płynności odnosi się do porównania potrzeb banku w zakresie jego płynności w postaci możliwości sprzedaży posiadanych aktywów (zamiany na gotówkę) lub zaciągnięcia dodatkowych zobowiązań. Utrzymanie płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych tak, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony deponentów lub kredytobiorców.

Określa się następujące, główne dla Banku źródła ryzyka płynności:

- nadmierne niedopasowanie terminów zapadalności/ wymagalności aktywów i pasywów,
- ryzyko związane z odpływem środków po stronie aktywnej bilansu:
  - ryzyko braku środków na rachunku bieżącym,
  - ryzyko braku dostatecznego zapasu gotówki,
  - ryzyko niedotrzymania terminu spłaty kredytów,
  - ryzyko wynikające z braku możliwości zbycia aktywów płynnych.
- ryzyko związane z koniecznością wypłat po stronie pasywnej bilansu:

- ryzyko nietypowego zachowania się wkładów a` vista,
  - ryzyko nietypowego zachowania się wkładów terminowych z krótkim terminem wypowiedzenia,
  - ryzyko związane ze zdolnością pozyskiwania przez Bank depozytów.
- inne ryzyka, w tym w szczególności:
    - ryzyko kredytowe,
    - ryzyko stopy procentowej,
    - wzrostu lub wysokiego poziomu kosztów ogólnych,
    - wzrostu nakładów inwestycyjnych na środki trwale,
    - ryzyko operacyjne.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

- płynności,
- bezpieczeństwa,
- rentowności.

Bank spółdzielczy może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością (możliwość wycofania lokaty przed terminem). Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, kredyt na pokrycie niedoboru lokat płynnościowych oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich Klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym. Bank zgodnie z obowiązującymi w Zrzeszeniu regulacjami ma prawo ubiegać się o uzyskanie pożyczki podporządkowanej na zasadach określonych w odrębnych regulacjach. Celem poprawy płynności, Bank może przeprowadzać z Bankiem Zrzeszającym transakcje sprzedaży wierzytelności.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od Klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.

Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Przy czym Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęte limity koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.

Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym. Jednakże w celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy w poszczególnych przedziałach czasowych.

Kluczowe znaczenie dla Banku ma kształtowanie się płynności w okresie do jednego miesiąca, które wymaga stałej, bieżącej oceny i analizy.

7. Ryzyko wyniku finansowego

Bank w ocenie istotności ryzyka wyniku finansowego dla potrzeb wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego, dokonuje analizy wielkości planowanego wyniku finansowego na dany rok według planu finansowego zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą, a wielkością zrealizowaną na datę analizy.

Jeżeli różnica pomiędzy wartością planowaną wyniku finansowego netto na dany rok, a zrealizowaną na datę dokonywania oceny kapitału wewnętrznego wartością wyniku finansowego netto, powiększoną o wartość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku jest dodatnia i większa niż 5% planowanego wyniku finansowego netto na dany rok, to Bank uznaje, że ryzyko wyniku finansowego jest istotne i wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tego tytułu.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy tworzony jest w wysokości dodatniej różnicy pomiędzy wartością planowanego wyniku finansowego netto na dany rok a zrealizowaną na datę analizy wielkością wyniku finansowego netto, powiększoną o wielkość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku.

8. Fundusze własne Banku

Zapewniając bezpieczeństwo ekonomiczne, Bank utrzymuje fundusze własne Banku dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) fundusze podstawowe Banku,
- 2) fundusze uzupełniające Banku w kwocie nie przewyższającej funduszy podstawowych.

Fundusze podstawowe Banku obejmują:

- 1) fundusze zasadnicze, które stanowią:
  - a) fundusz udziałowy, tworzony z wpłat udziałów członkowskich oraz z odpisów na oprocentowanie udziałów członkowskich z podziału zysku netto,
  - b) fundusz zasobowy, tworzony z podziału zysku netto oraz wpisowego członków,
  - c) fundusz rezerwowy, tworzony z podziału zysku netto,
- 2) pozycje dodatkowe funduszy podstawowych, które stanowią:
  - a) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
  - b) niepodzielony zysk z lat ubiegłych,
  - c) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów,
  - d) inne pozycje bilansu, określone przez Komisję Nadzoru Finansowego,
- 3) inne pomniejszenia funduszy podstawowych Banku, określone przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Fundusze uzupełniające Banku obejmują:

- 1) fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych - utworzony na podstawie odrębnych przepisów,
- 2) za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego:
  - a) dodatkową kwotę odpowiedzialności członków Banku, w części określonej przez Komisję Nadzoru Finansowego, nie większą niż wysokość wpłaconych udziałów,
  - b) zobowiązania podporządkowane, rozumiane jako zobowiązania z tytułu przyjęcia przez Bank, w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanej na wniosek Banku, pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20% tej kwoty; suma tej kwoty i dodatkowej kwoty odpowiedzialności członków, o której mowa w lit. a, nie może przewyższać połowy funduszy podstawowych,
- 3) inne fundusze zaliczane do funduszy uzupełniających na podstawie odrębnych przepisów lub za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego,
- 4) pomniejszenia funduszy uzupełniających, określone przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Bank jest zobowiązany utrzymywać fundusze własne Banku w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.

Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych Banku i dodatkowych pozycji bilansu określonych przez Komisję Nadzoru Finansowego, na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie – Prawo bankowe,
- 2) oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymywaniu funduszy własnych Banku na poziomie adekwatnym do rozmiarów działalności obciążonych ryzykiem biorąc pod uwagę politykę wypłaty dywidend.

Bank dąży do utrzymywania skali działalności handlowej na nieznaczącym poziomie w rozumieniu uchwał Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank będzie zwiększał fundusze własne Banku poprzez:

- 1) zwiększanie zaangażowania istniejących udziałowców,
- 2) pozyskiwanie nowych udziałowców,
- 3) coroczne odpisy z zysku na fundusze zasobowy,
- 4) pozyskanie innych funduszy zaliczanych do funduszy uzupełniających na podstawie odrębnych przepisów lub za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi Banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych Banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych na podstawie Procedury Filaru II. Strategia kształtowania funduszy własnych Banku podlega analizie pod względem jej dostosowania do zmieniającej się sytuacji Banku i zapotrzebowania na fundusze w długiej perspektywie.

Bank opracowuje plany kapitałowe obejmujące w szczególności:

- 1) wysokość i strukturę funduszy własnych Banku,
- 2) kapitał regulacyjny (I Filar),
- 3) wielkość kapitału wewnętrznego,
- 4) wielkość współczynnika wypłacalności,
- 5) wielkość wewnętrznego współczynnika wypłacalności,
- 6) planowane wykorzystanie kapitału,
- 7) testy warunków skrajnych.